

---

vAkyavRittiH

वाक्यवृत्तिः

Document Information



---

Text title : vaakyavritti

File name : vaakyavritti.itx

Category : vedanta, upadesha, shankarAchArya

Location : doc\_z\_misc\_shankara

Author : Adi Shankaracharya

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi Br. Pranipata Chaitanya pranipatachaitanya at yahoo.co.in,

David Lyttle dhlyttle at hotmail.com

Latest update : Deceember 15, 1997, July 23, 2017

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

---

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

**Please help to maintain respect for volunteer spirit.**

---

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

---

September 17, 2023

*sanskritdocuments.org*

---



ವಾಕ್ಯವೃತ್ತಿಃ



.. ಶ್ರೀ ಗಣೇಶಾಯ ನಮಃ..

ಸರ್ಗಸ್ಥಿತಿಪ್ರಲಯಹೇತುಮಚಿಂತ್ಯಶಕ್ತಿಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ವಿದಿತವಿಶ್ವಮನಂತಮೂರ್ತಿಂ

ನಿರ್ಮುಕ್ತಬಂಧನಮಪಾರಸುಖಾಂಬುರಾಶಿಂ ಶ್ರೀವಲ್ಲಭಂ ವಿಮಲಬೋಧಘನಂ  
ನಮಾಮಿ .. 1..

ಯಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾದಹಮೇವ ವಿಷ್ಣುರ್ಮಯ್ಯೇವ ಸರ್ವಂ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಂ ಚ .

ಇತ್ಥಂ ವಿಜಾನಾಮಿ ಸದಾತ್ಮರೂಪಂ ತಸ್ಯಾಂಘ್ರಿಪದ್ಮಂ ಪ್ರಣತೋಽಸ್ಮಿ ನಿತ್ಯಂ .. 2..

ತಾಪತ್ರಯಾರ್ಕಸಂತಪ್ತಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿಧ್ವಿಗ್ನಮಾನಸಃ .

ಶಮಾದಿಸಾಧನೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಸದ್ಗುರುಂ ಪರಿಪೂಜ್ಯತಿ .. 3..

ಅನಾಯಾಸೇನ ಯೇನಾಸ್ಮಾನ್ಮುಚ್ಯೇಯಂ ಭವಬಂಧನಾತ್ .

ತನ್ನೇ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ಭಗವನ್ಯೇವಲಂ ಕೃಪಯಾ ವದ .. 4..

ಗುರುರುವಾಚ .

ಸಾದ್ವೀತೇ ವಚನವ್ಯಕ್ತಿಃ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ವದಾಮಿ ತೇ .

ಇದಂ ತದಿತಿ ವಿಸ್ವಷ್ಟಂ ಸಾವಧಾನಮನಾಃ ಶೃಣು .. 5..

ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯೋತ್ಥಂ ಯಜ್ಜೀವಪರಮಾತ್ಮನೋಃ .

ತಾದಾತ್ಮ್ಯವಿಷಯಂ ಜ್ಞಾನಂ ತದಿದಂ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನಂ .. 6..

ಶಿಷ್ಯ ಉವಾಚ .

ಕೋ ಜೀವಃ ಕಃ ಪರಶ್ಚಾತ್ಮಾ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಂ ವಾ ಕಥಂ ತಯೋಃ .

ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಂ ವಾ ಕಥಂ ತತ್ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್ .. 7..

ಗುರುರುವಾಚ .

ಅತ್ರ ಬ್ರೂಮಃ ಸಮಾಧಾನಂ ಕೋಽನ್ಯೋ ಜೀವಸ್ತ್ವಮೇವ ಹಿ .

ಯಸ್ತ್ವಂ ಪೃಚ್ಛಸಿ ಮಾಂ ಕೋಽಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೈವಾಸಿ ನ ಸಂಶಯಃ .. 8..

ಶಿಷ್ಯ ಉವಾಚ .

ಪದಾರ್ಥಮೇವ ಜಾನಾಮಿ ನಾದ್ಯಾಪಿ ಭಗವನ್ಸ್ಪೃಟಂ .

ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯೇ ಕಥಂ ವದ .. 9..

ಗುರುರುವಾಚ .

ಸತ್ಯಮಾಹ ಭವಾನತ್ರ ವಿಗಾನಂ ನೈವ ವಿದ್ಯತೇ . var ವಿಜ್ಞಾನಂ  
 ಹೇತುಃ ಪದಾರ್ಥಬೋಧೋ ಹಿ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವಗತೇರಿಹ .. 10..  
 ಅಂತಃಕರಣತದ್ವೈತ್ಯಿಸಾಕ್ಷಿಚೈತನ್ಯವಿಗ್ರಹಃ .  
 ಆನಂದರೂಪಃ ಸತ್ಯಃ ಸನ್ನಿಂ ನಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರಪದ್ಯಸೇ .. 11..  
 ಸತ್ಯಾನಂದಸ್ವರೂಪಂ ಧೀಸಾಕ್ಷಿಣಂ ಬೋಧವಿಗ್ರಹಂ .  
 ಚಿಂತಯಾತ್ಮತಯಾ ನಿತ್ಯಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದೇಹಾದಿಗಾಂ ಧಿಯಂ .. 12..  
 ರೂಪಾದಿಮಾನ್ಯತಃ ಪಿಂಡಸ್ತತೋ ನಾತ್ಮಾ ಘಟಾದಿವತ್ .  
 ವಿಯದಾದಿಮಹಾಭೂತವಿಕಾರತ್ವಾಚ್ಚ ಕುಂಭವತ್ .. 13..  
 ಅನಾತ್ಮಾ ಯದಿ ಪಿಂಡೋಽಯಮುಕ್ತಹೇತುಬಲಾನ್ಮತಃ .  
 ಕರಾಮಲಕವತ್ಸಾಕ್ಷಾದಾತ್ಮಾನಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯ .. 14..  
 ಘಟದ್ರಷ್ಟಾ ಘಟಾದ್ಭಿನ್ನಃ ಸರ್ವಥಾ ನ ಘಟೋ ಯಥಾ .  
 ದೇಹದ್ರಷ್ಟಾ ತಥಾ ದೇಹೋ ನಾಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 15..  
 ಏವಮಿಂದ್ರಿಯದೃಶ್ಯಾಹಮಿಂದ್ರಿಯಾಣೀತಿ ನಿಶ್ಚಿನು .  
 ಮನೋಬುದ್ಧಿಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಣೋ ನಾಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 16..  
 ಸಂಘಾತೋಽಪಿ ತಥಾ ನಾಹಮಿತಿ ದೃಶ್ಯವಿಲಕ್ಷಣಂ .  
 ದ್ರಷ್ಟಾರಮನುಮಾನೇನ ನಿಪುಣಂ ಸಂಪ್ರಧಾರಯ .. 17..  
 ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಯೋ ಭಾವಾ ಹಾನಾದಿವ್ಯಾಪೃತಿಕ್ಷಮಾಃ .  
 ಯಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಮಾತ್ರೇಣ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 18..  
 ಅನಾಪನ್ನವಿಕಾರಃ ಸನ್ನಯಸ್ಕಾಂತವದೇವ ಯಃ .  
 ಬುದ್ಧ್ಯಾ ದೀಂಶ್ಚಾಲಯೇತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 19..  
 ಅಜಠಾತ್ಮವದಾಭಾಂತಿ ಯತ್ಸನ್ನಿಧ್ಯಾಚ್ಚಠಾ ಅಪಿ .  
 ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಮನಃಪ್ರಾಣಾಃ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 20..  
 ಅಗಮನ್ನೇ ಮನೋಽನ್ಯತ್ರ ಸಾಂಪ್ರತಂ ಚ ಸ್ಥಿರೀಕೃತಂ .  
 ಏವಂ ಯೋ ವೇತ್ತಿ ಧೀವೃತ್ತಿಂ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 21..  
 ಸ್ವಪ್ನಜಾಗರಿತೇ ಸುಪ್ತಿಂ ಭಾವಾಭಾವೌ ಧಿಯಾಂ ತಥಾ .  
 ಯೋ ವೇತ್ಯವಿಕ್ರಿಯಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 22..  
 ಘಟಾವಭಾಸಕೋ ದೀಪೋ ಘಟಾದನ್ಯೋ ಯಥೇಷ್ಟತೇ .  
 ದೇಹಾವಭಾಸಕೋ ದೇಹೀ ತಥಾಹಂ ಬೋಧವಿಗ್ರಹಃ .. 23..  
 ಪುತ್ರವಿತ್ತಾದಯೋ ಭಾವಾ ಯಸ್ಯ ಶೇಷತಯಾ ಪ್ರಿಯಾಃ .  
 ದ್ರಷ್ಟಾ ಸರ್ವಪ್ರಿಯತಮಃ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 24..  
 ಪರಪ್ರೇಮಾಸ್ವದತಯಾ ಮಾ ನ ಭೂವಮಹಂ ಸದಾ .  
 ಭೂಯಾಸಮಿತಿ ಯೋ ದ್ರಷ್ಟಾ ಸೋಽಹಮಿತ್ಯವಧಾರಯ .. 25..

ಯಃ ಸಾಕ್ಷಿಲಕ್ಷಣೋ ಬೋಧಸ್ವಂಪದಾರ್ಥಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ .  
ಸಾಕ್ಷಿತ್ವಮಪಿ ಬೋಧ್ವ ತ್ವಮವಿಕಾರಿತಯಾತ್ಮನಃ .. 26..  
ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಮನಃಪ್ರಾಣಾಹಂಕೃತಿಭ್ಯೋ ವಿಲಕ್ಷಣಃ .  
ಪ್ರೋಜ್ಞಿತಾಶೇಷಷಡ್ಭಾವವಿಕಾರಸ್ವಂಪದಾರ್ಥಿಧಃ .. 27..  
ತ್ವಮರ್ಥಮೇವಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತದರ್ಥಂ ಚಿಂತಯೇತ್ಯುನಃ .  
ಅತದ್ವ್ಯಾವೃತ್ತಿರೂಪೇಣ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿಧಿಮುಖೇನ ಚ .. 28..  
ನಿರಸ್ತಾಶೇಷಸಂಸಾರದೋಷೋಽಸ್ಥಲಾದಿಲಕ್ಷಣಃ .  
ಅದೃಶ್ಯತ್ವಾದಿಗುಣಕಃ ಪರಾಕೃತತಮೋಮಲಃ .. 29..  
ನಿರಸ್ತಾತಿಶಯಾನಂದಃ ಸತ್ಯಪ್ರಜ್ಞಾನವಿಗ್ರಹಃ .  
ಸತ್ತಾಸ್ವಲಕ್ಷಣಃ ಪೂರ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮೇತಿ ಗೀಯತೇ .. 30..  
ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಂ ಪರೇಶತ್ವಂ ತಥಾ ಸಂಪೂರ್ಣಶಕ್ತಿತಾ .  
ವೇದೈಃ ಸಮರ್ಥತೇ ಯಸ್ಯ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 31..  
ಯಜ್ಞಾ ನಾತ್ರರ್ವವಿಜ್ಞಾನಂ ಶ್ರುತಿಷು ಪ್ರತಿಪಾದಿತಂ .  
ಮೃದಾದ್ಯನೇಕದೃಷ್ಟಾಂತ್ಯೈಸ್ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 32..  
ಯದಾನಂತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಶ್ರುತಿಸ್ತನ್ನಿದ್ಧಯೇ ಜಗೌ .  
ತತ್ಕಾರ್ಯತ್ವಂ ಪ್ರಪಂಚಸ್ಯ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 33..  
ವಿಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯತಯಾ ಯಚ್ಚ ವೇದಾಂತೇಷು ಮುಮುಕ್ಷುಭಿಃ .  
ಸಮರ್ಥತೇಽತಿಯತ್ನೇನ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 34..  
ಜೀವಾತ್ಮನಾ ಪ್ರವೇಶಶ್ಚ ನಿಯಂತ್ರತ್ವಂ ಚ ತಾನ್ ಪ್ರತಿ .  
ಶ್ರುಯತೇ ಯಸ್ಯ ವೇದೇಷು ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 35..  
ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲದಾತ್ಮತ್ವಂ ಯಸ್ಯೈವ ಶ್ರುಯತೇ ಶ್ರುತೌ .  
ಜೀವಾನಾಂ ಹೇತುಕರ್ತೃತ್ವಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯವಧಾರಯ .. 36..  
ತತ್ತ್ವಂಪದಾರ್ಥೌ ನಿರ್ಣೇತೌ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಶ್ಚಿಂತ್ಯತೇಽಧುನಾ .  
ತಾದಾತ್ಮ್ಯಮತ್ರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಸ್ತಯೋರೇವ ಪದಾರ್ಥಯೋಃ .. 37..  
ಸಂಸರ್ಗೋ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಟೋ ವಾ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥೋ ನಾತ್ರ ಸಮ್ಮತಃ .  
ಅಖಂಡೈಕರಸತ್ವೇನ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥೋ ವಿದುಷಾಂ ಮತಃ .. 38..  
ಪ್ರತ್ಯಗ್ಬೋಧೋ ಯ ಆಭಾತಿ ಸೋಽದ್ವಯಾನಂದಲಕ್ಷಣಃ .  
ಅದ್ವಯಾನಂದರೂಪಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಗ್ಬೋಧೈಕಲಕ್ಷಣಃ .. 39..  
ಇತ್ಥಮನ್ಯೋನ್ಯತಾದಾತ್ಮ್ಯಪ್ರತಿಪತ್ತಿಯದಾ ಭವೇತ್ .  
ಅಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ತ್ವಮರ್ಥಸ್ಯ ವ್ಯಾವರ್ತೇತ ತದೈವ ಹಿ .. 40..  
ತದರ್ಥಸ್ಯ ಪಾರೋಕ್ಷ್ಯಂ ಯದ್ಯೇವಂ ಕಿಂ ತತಃ ಶ್ರುಣು .

ಪೂರ್ಣಾನಂದೈಕರೂಪೇಣ ಪ್ರತ್ಯಗ್ಬೋಧೋವತಿಷ್ಠತೇ .. 41..  
 ತತ್ತ್ವ ಮಸ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಂ ಚ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಪ್ರತಿಪಾದನೇ .  
 ಲಕ್ಷ್ಯೇ ತತ್ತ್ವಂಪದಾರ್ಥೌ ದ್ವಾವುಪಾದಾಯ ಪ್ರವರ್ತತೇ .. 42..  
 ಹಿತ್ವಾ ದ್ವೌ ಶಬಲೌ ವಾಚ್ಯೌ ವಾಕ್ಯಂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಬೋಧನೇ .  
 ಯಥಾ ಪ್ರವರ್ತತೇಸ್ಮಾಭಿನ್ನಥಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಮಾದರಾತ್ .. 43..  
 ಆಲಂಬನತಯಾಭಾತಿ ಯೋಽಸ್ಮತ್ಪ್ರತ್ಯಯಶಬ್ದಯೋಃ .  
 ಅಂತಃಕರಣಸಂಭಿನ್ನಬೋಧಃ ಸ ತ್ವಂಪದಾಭಿಧಃ .. 44..  
 ಮಾಯೋಪಾಧಿರ್ಜಗದ್ಯೋನಿಃ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿಲಕ್ಷಣಃ .  
 ಪರೋಕ್ಷ್ಯಶಬಲಃ ಸತ್ಯಾದ್ಯಾತ್ಮಕಸ್ತತ್ಪದಾಭಿಧಃ .. 45..  
 ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೋಕ್ಷತೈಕಸ್ಯ ಸದ್ವಿತಿೆಯತ್ವಪೂರ್ಣತಾ .  
 ವಿರುದ್ಧತೇ ಯತಸ್ತಸ್ಮಾಲ್ಪಕ್ಷಣಾ ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ .. 46..  
 ಮಾನಾಂತರವಿರೋಧೇ ತು ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹೇ .  
 ಮುಖ್ಯಾರ್ಥೇನಾವಿನಾಭೂತೇ ಪ್ರತೀತಿರ್ಲಕ್ಷಣೋಚ್ಯತೇ .. 47..  
 ತತ್ತ್ವ ಮಸ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯೇಷು ಲಕ್ಷಣಾ ಭಾಗಲಕ್ಷಣಾ .  
 ಸೋಽಯಮಿತ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಸ್ಥಪದಯೋರಿವ ನಾಪರಾ .. 48..  
 ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿವಾಕ್ಯಾರ್ಥಬೋಧೋ ಯಾವದ್ಧೃಡಿಭವೇತ್ .  
 ಶಮಾದಿಸಹಿತಸ್ತಾವದಭ್ಯಸೇಚ್ಛವಣಾದಿಕಂ .. 49..  
 ಶ್ರುತ್ಯಾಚಾರ್ಯಪ್ರಸಾದೇನ ದೃಢೋ ಬೋಧೋ ಯದಾ ಭವೇತ್ .  
 ನಿರಸ್ತಾಶೇಷಸಂಸಾರನಿದಾನಃ ಪುರುಷಸ್ತದಾ .. 50..  
 ವಿಶೀರ್ಣಕಾರ್ಯಕರಣೋ ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮ್ರನಾವೃತಃ .  
 ವಿಮುಕ್ತಕರ್ಮನಿಗಡಃ ಸದ್ಯ ಏವ ವಿಮುಚ್ಯತೇ .. 51..  
 ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವೇಗೇನ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತೋ ಯದಾ ಭವೇತ್ .  
 ಕಿಂಚಿತ್ಕಾಲಮನಾರಬ್ಧಕರ್ಮಬಂಧಸ್ಯ ಸಂಕ್ಷಯೇ .. 52..  
 ನಿರಸ್ತಾಶಿಯಾನಂದಂ ವೈಷ್ಣವಂ ಪರಮಂ ಪದಂ .  
 ಪುನರಾವೃತ್ತಿರಹಿತಂ ಕೈವಲ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ .. 53..  
 .. ಇತಿ ಪರಮಹಂಸಪರಿವ್ರಾಜಕಾರ್ಯಶ್ರೀಮಚ್ಛಂಕರಾಚಾರ್ಯವಿರಚಿತಾ  
 ವಾಕ್ಯವೃತ್ತಿಃ ಸಮಾಪ್ತಾ ..

Encoded and proofread by Sunder Hattangadi

Proofread by Br. Pranipata Chaitanya, David Lyttle



*vAkyavRittiH*

pdf was typeset on September 17, 2023



Please send corrections to [sanskrit@cheerful.com](mailto:sanskrit@cheerful.com)

